

وضعیت دستمزد مشاغل منتخب در ایران

آگاهی از آمارهای دستمزد امکان بررسی تفاوت‌های مزدی در بخش‌های مختلف اقتصادی، گروه‌های شغلی، شناخت سهم مزد در قیمت تمام شده کالا، شکاف جنسیتی دستمزد و مقایسه با شاخص‌های اقتصادی نظیر نرخ تورم را جهت برنامه ریزی صحیح اقتصادی، اجتماعی تصمیم‌گیری سیاستگذاران فراهم می‌نماید و می‌تواند ضمن رفع نیازهای داخلی، بخشی از نیازهای آماری سازمان بین‌المللی کار از نظر مقایسه کشورها و شاخص‌های کارشایسته پاسخگو باشد.

بنابراین با توجه به اهمیت این نوع آمارها از طرفی و خلا موجود از طرف دیگر، مرکز آمار و اطلاعات راهبردی پیشنهادی را تحت عنوان «تعیین شاخص حقوق و دستمزد در بخش خصوصی کل کشور» مطرح نموده و با پیگیری در دست اقدام امیدوار است با پشتیبانی مسئولین آمارهای حقوق و دستمزد به طور مستمر در ایران تولید و اطلاع رسانی شود.

این مرکز با بهره‌گیری از آمارهای موجود در این حوزه بر اساس نتایج طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران نظیر آمارگیری «کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر»، «طرح هزینه و درآمد خانوار»، «وضعیت دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی» و «وضعیت دستمزد کارگران کشاورزی در مناطق روستایی» و همینطور مصوبه‌های حداقل دستمزد شورای عالی کار از جنبه‌های کوناگون نظیر مقوله حداقل دستمزد، مقایسه تغییرات آن با نرخ تورم، سهم جبران خدمات شاغلان در کارگاه‌های صنعتی، متوسط درآمدها از مزد و حقوق بیگیری، متوسط دستمزد ساعتی نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی کشور مربوط به ۱۰۹ شغل و متوسط دستمزد روزانه یک کارگر کشاورزی در ۷ نوع شغل، تصویری از وضعیت آمارهای محدودی که در این زمینه در کشور وجود دارد را ارائه می‌نماید.

نماگرهای منتخب کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر ۹۰-۱۳۸۳

سال	نسبت جبران خدمات به ستانده (درصد)	نسبت جبران خدمات به ارزش محصولات تولیدشده (درصد)	نسبت داده‌ها به ارزش محصولات تولید شده (درصد)	تعداد کارگاه‌ها	تعداد شاغلین
۱۳۸۳	۱۳,۱	۸,۵	-	۱۶۲۸۳	۱۰۷۶۶۹۳
۱۳۸۴	۱۳,۷	۸,۲	۶۴,۵	۱۶۰۱۸	۱۰۶۱۳۱۹
۱۳۸۵	۱۲,۶	۸,۱	۶۴,۳	۱۶۰۷۵	۱۰۷۱۳۸۳
۱۳۸۶	۱۱,۹	۷,۹	۶۴,۵	۱۷۵۹۳	۱۲۱۴۲۳۷
۱۳۸۷	۱۱,۹	۸,۰	۶۷,۲	۱۷۰۶۳	۱۲۶۱۲۹۸
۱۳۸۸	۸,۹	۶,۸	۷۵,۴	۱۶۱۲۹	۱۲۵۱۴۸۹
۱۳۸۹	۸,۲۰	۶,۳	۷۶,۱	۱۵۳۰۱	۱۲۴۸۶۴۹
۱۳۹۰	۷,۴۰	۵,۷	۷۶,۸	۱۴۹۶۳	۱۲۴۲۹۸۳
میانگین دوره	۱۰,۸	۷,۴۴	۶۹,۸	۱۶۱۷۶	۱۱۷۸۵۰۶

توزیع درآمدهای سالانه خانوار شهری بر حسب انواع درآمد ۱۳۹۱

به دلیل اهمیت و کاربرد اطلاعات مربوط به دستمزد نیروی انسانی شاغل طرح‌های عمرانی ملی و استانی در برآورد هزینه‌های طرح‌های عمرانی دولت، جمع‌آوری این آمارها از سال ۱۳۶۵، در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفته است. با توجه به نتایج این طرح طی سال‌های ۹۲-۱۳۸۹، بیشترین متوسط دستمزد ساعتی در این سال‌ها مربوط به «اسناد کار کابل کش فشار قوی» در گروه کابل کش و مفصل بند فشار قوی است که با رشد ۹۹ درصدی از ۵۹۵۹۱ هزار ریال در سال ۱۳۸۹ به ۱۱۸۶۰۲ هزار ریال در سال ۱۳۹۲ رسیده است. از سوی دیگر کمترین متوسط دستمزد ساعتی طی این سال‌ها مربوط به «کارگر سلاسه» در گروه کارگر است که با ۶۹ درصد افزایش از ۲۲۵۷۴ هزار ریال در سال ۱۳۸۹ به ۴۴۳۵۵ هزار ریال در سال ۱۳۹۲ رسیده است.

دستمزد مشاغل بخش کشاورزی نیز در طرحی با عنوان «قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور» قابل احصاء می‌باشد. بررسی جنسیتی دستمزد کارگران مشاغل منتخب کشاورزی در مناطق روستایی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۲، در بین مردان در مشاغل کشاورزی بیشترین دستمزد به رقم ماهیانه ۱۳۰۴۴۱۲۲ ریال به کارگران دروگر غلات اختصاص دارد و کارگران بیل زن زمین زراعی با دستمزد ماهانه ۸۳۴۲۴۹۰ ریال کمترین دستمزد را دریافت می‌کنند. مشاهده می‌شود شکاف قابل توجهی نیز بین دستمزد مردان و زنان در این بخش وجود دارد به نحوی که دستمزد کارگران و جین کار و تنگ کار با رقم ماهانه ۵۸۲۱۲۴۴ ریال اختصاص دارد. شایان ذکر است آماری از دستمزد زنان در مشاغل نه‌رکش و مرزبند، بیل زن زمین زراعی و باغ‌گزارش نشده است.

بررسی وضعیت دستمزدها در سطح استان‌های کشور نیز گویای آن می‌باشد در سال ۱۳۹۲، مردان و زنان کارگر میوه چین و جین کار و تنگ کار استان آذربایجان شرقی بیشترین دستمزد ساعتی را دریافت کردند که این مقدار در حدود ۳۳ درصد بیشتر از میانگین کل کشور می‌باشد. استان فارس بیشترین دستمزد کارگران مرد دروگر غلات و نشا کار را به خود اختصاص می‌دهد. استان‌های گیلان، آذربایجان شرقی و بوشهر به ترتیب دستمزد کارگران نه‌رکش و مرزبند، بیل زن زمین زراعی و بیل زن باغ بیشترین مقدار بوده است.